

Kinde Kapok Kristo obiro



<2Zepa> Ndiko Randolph Dunn

"E chakruok, Nyasaye nochueyo polo kod piny. Koro piny ne onge gimoro kendo ne onge gimoro, mudho ne oumo nam matut, kendo Roho mar Nyasaye ne ng'iel e wi pi. Nyasaye nowacho ni, 'We ler obed,' kendo ler ne nitie." Johana e sula mokwongo wacho ni, "E chakruok ne nitie Wach, kendo Wach ne nitie gi Nyasaye, kendo Wach ne en Nyasaye. Ne en gi Nyasaye e chakruok. Kokalo kuome, gik moko duto ne ochwe; ka onge en, onge gimoro ma ne ochwe." Gima dhano ong'eyo kende kuom chakruok en gima Nyasaye oyiero mondo onyise. Theori mag "joma osomo" ok onyisre kendo kinde mang'eny gipogore gi gik ma osefwenyore.

Odiechieng' mogik mar chuech kaka ondik "Eka Nyasaye nowacho niya, 'Walos dhano e tipo marwa, e tipo

marwa, kendo mondo otelne rech mag nam kod winy mag kor polo, le, piny duto, kod gik moko duto ma wuotho e piny.' Omiyo, Nyasaye nochueyo dhano e tipo mare owuon, e tipo mar Nyasaye nochueyogi dichuo kod dhako." Chuechne ne opogore gi chuechne mamoko duto kaka dhano ne ochwe e kit Nyasaye, e tipo mare. Ng'ato ok en kopi mar Nyasaye chuth. Ng'ato ne ochwe gi ring'o kod remo to Nyasaye en roho.

Nyasaye noketo dhano e kind gik moko duto ma nochue mondo otel kendo obed gi teko kuomgi. Ne onyiso ng'atno, Adam, mondo otim tich kendo oritgi. "To Ruoth Nyasaye nomiyo ng'ato chik ni, 'Inyalo chamo olemb yien moro amora mantie e podho; to kik icham olemb yien mar ng'eyo ber kod marach, nikech ka ichamo olemb yienno, ibiro tho'."

Jachien ne okawo kido mar thuol mondo otem Hawa, kendo nowuondo Hawa. "Kane dhako oneno ni olembe mag yienno ne ber e chiemo kendo ne nyalo moro wang', kendo ne dwarore mondo oyud rieko, nokawo moko kendo ne ochamo. Bende ne omiyo chwore ma ne ni kode moko, kendo ne ochamo."

Jakobo lero kaka temo timore: "to ng'ato ka ng'ato temo ka, kuom gombo mare marach, otere kendo otere. Kae to, bang' ka gombo osedongo, onyuolo richo; to richo, ka osedongo chuth, onyuolo tho."

Kuom Hawa, olembeno ne kelo mor ne wang' kendo ne dwarore mondo omiye rieko to bedo ma ok winj wach niggi gik mabiro timore. E wehegi, gik ma ne otimore ne gin mapiyo. Kata kamano, e weche moko, richo nyalo bedo ni ok fwenyre nyaka e bura ma ng'ato ochung'ne Nyasaye. Ne ogolgi oko mar paradiso kendo ne gidhi e piny ma ne opong' gi tich matek kod lit. Nyasaye nowacho ne thuol ni, "'Nikech itimo kamano, in gi kuong'ruok moloyo le duto kod le duto mag bungu! Ibiro ng'anjo e ich kendo ibiro chamo buru kuom ndalo duto mag ngimani. Kendo abiro keto sigu e kind in kod dhako, kendo e kind koth gi dhako; obiro goyo wiye, kendo obiro goyo'. Ne owacho ne dhako niya, 'Abiro medo lit mari ahinya e nyuolo nyithindo, kendo ibiro nyuolo nyithindo gi lit, kendo ibiro locho kuomi.' Ne Adam owachone niya, 'Nikech ne iwinjo wach mar chiegi kendo ne ichamo olemb yien ma ne achiko ni, 'Kik icham olemb yienno', 'Kokalo kuom tich matek, ibiro chamo olemb yienno ndalo duto mag ngimani. chiemo mari nyaka idok e lowo nikech in buru kendo ibiro dok e buru."

Kuom richono, Adam gi Hawa duto ne opogore gi Nyasaye kendo ne gidwaro bedo kanyakla kode kendo. Gik ma ne ginyalo timo mondo giyud winjruokno ne dhi dwaro ni gichiw chiwruok ma ongee akwede nikech richogi mar kwedo wach.

Penjo

1. Chik ma Nyasaye ne omiyo Adam kende ne en ni kik ocham olemo mar yien mar ng'eyo maber kod marach.

Adieri _____ Miriambo _____

2. Adam, kendo dhano duto, ne ochwe .

A _____ mana kaka Nyasaye.

B _____ kaka le mamoko duto ma ne weyo yamo.

C _____ e kit Nyasaye.

3. Hawa ne ok ong'eyo ni ok onego ocham olembe mar yien mar ng'eyo ber kod marach.

Adieri _____ Miriambo _____

4. Adam gi Hawa notimo richo nikech .

A _____ ne gichamo olembe ma ne ok owinjore nikech ne gin gi kech.

B _____ jachien ma ne ni e kit thuol nomiyogi chamo olembe ma ne ok owinjore.

C _____ ne ok giwinjo Nyasaye kuom yie gi tem kendo chamo olembe ma ne ok owinjore.

5. Kaka Hawa ne ochamo olemo ma ne ok owinjore, Adam ne onge gima ne nyalo timo kaka Nyasaye noloso Hawa ne en.

Adier _____ Miriambo _____

Sura mar 2

Gik ma ne otimore ne gin pogruok gi Nyasaye, lit, kod tho. Kata kamano, nyalo bedo ni ne giyudo lit maduong'ie molooyo ka wuode achiel miluongo ni Kain nene onego wuode machielo miluongo ni Abel. Richo ne nitie kapok ne onege kaka chuny Kain ne ok ler kendo ne ok ohero Nyasaye. Kain kod Abel duto ne omiyo Nyasaye misango. To Kain ne obedo gi mirima nikech ne oyie gi chiwo ma Abel ne chiwo ne Nyasaye kendo ne ok oyie gi chiwo mare.

Buku mar Jo-Hibrania wacho ni chiwo mar Abel ne en nikech yie. Koro yie ochung'ne ng'eyo kod hera. Omiyo, tim kod paro ma ne Abel notimo ne moro Nyasaye to mar Kain ne ok mor. Nyasaye nowacho kuom chiwo mar Kain "ka " itimo gima kare, bende ok ibi yie? To ka ok itim gima kare, richo ochung' e dhoot mari; odwaro bedo kodi, to nyaka ing'eye."

Omiyo, nenore ni gima Kain ne omiye ne ok oyiego kata ni paro mare ne ok oyiego, kata gik moko ariyogo duto. Nyalo bedo ni ne ok omiyo gik mabeyo ma ne en-go, nyalo bedo ni ne omiyo gimoro ma ne ok omiye ratiro kata ne omiyo mana gik ma ne dwarore to ne en gi paro mopogore gi hera mar Nyasaye. Kata obedo ni ne en ang'o, Nyasaye ne ok mor kendo Kain nong'eyo gimomiyo. Kaka kum, piny ne ok bi kelo olembe ne en kendo ne dhi bedo ng'at ma wuotho ma ok ng'iyo.

Nyasaye nonyiso Noa gima onego otim mondo ores joma kare mondo kik githo e pi ma ne dhi pong'o piny. Onge kiawa ni chikego ne nenore ni ok gin ma pile to ne gin chike maler ahinya. Nyalo bedo ni Noa ne penjore kata kaka yie ma ne olosi mana gi kit yien achiel ma ne bor, malach, kendo mabor ahinya kendo ma ne nigi dirisa kod dhoot achiel kende ne nyalo reso en kaachiel gi joode. Kata kamano, nochako gero yie mapiyo bang'e ka onyiso jomoko gik ma ne dhi timore nikech ngimagi mar ng'anjo kendo mar richo. "Kuum yie, Noa ka ne omiye rieko kuom gik ma pok oneno, e luoro maler nogero meli mondo ores joode. Kuom yie mare, ne ong'ado bura ne piny kendo nobedo ja-loch mar tim makare ma biro kuom yie."

Penjo

1. Chiwo mar Kain ne ok oyiego nikech .

- A _____ ne en misango mar cham kar misango mar le .
- B _____ Kain ne ok winjo wach omiyo ne otimo richo gi chiwo mare
- C _____ ne oketo gik mabeyo ne en owuon
- D _____ ok oyange

2. Noa noluwo chenro mar Nyasaye chuth kendo ne ok oketo paro mare owuon kar paro mar Nyasaye.

Adier _____ Miriambo _____

3. Yie mar Noa ne ochung'ne .

- A _____ winjo mare kuom gima Nyasaye dwaro.
- B _____ paro mar ng'at machielo kuom gima Nyasaye dwaro.
- C _____ ng'eyo gima Nyasaye nowacho ni odwaro.

4. Nyasaye ok mor ka jogo ma nochue gi chal mare ok winj wach.

Adier _____ Miriambo _____

5. Onge gik ma nyalo timore ka ng'ato odagi kendo odagi winjo Nyasaye.

Adier _____ Miriambo _____

Bang' ka osetieko loso meli, Noa kod joode ne odonjo e meli kendo Nyasaye nomiyo le ma ne yueyo yamo odonjo e meli. Bang' ka Nyasaye oseum dhoot, ne oyawo pi ma ng'we ng'ar kod dirisa mag polo mondo opong' piny. Bang' ndalo kod dweche, pi ne dok piny. Bang'e, Noa, joode, kod le ne owuok e meli.

Mapiyo piyo, Noa ne ogero misango, ne ochiwo misango, kendo nolamo Nyasaye. Chiwruokno ne moro Nyasaye "Ruoth Nyasaye ne winjo muya mamitno, kendo nowacho e chunye niya, 'Ok abi kuong'o piny kendo nikech dhano, kata obedo ni gombo duto mag chunye gin maricho chakre kinde ma ne en nyathi, kendo ok abi ketho kendo gik moko duto ma ngima, kaka asetimo. odiechieng' kod otieno ok bi rum nyaka chieng'."

Nyasaye bende nomiyo chike moko kata chike moko:

- Gik moko duto ma ngima kendo ma wuotho biro bedo chiemo ne in, .
- Mana kaka ne amiyou yien ma ralum, sani amiyou gik moko duto, .
- To ok onego ucham ring'o ma pod nigi rembe mar ngima.
- Kendo kuom remo mari mar ngima, adier abiro dwaro ni otimnegi kwan. Ne adwaro ni ogol pesa kuom le moro amora. Kendo kuom ng'ato ka ng'ato, bende, abiro dwaro ni ochul ngima mar ng'ato ka ng'ato.
- Ng'at ma ng'ado rembe mar ng'ato, rembe biro ng'ado gi ng'ato; nikech Nyasaye nolososo dhano e tipo mar Nyasaye.
- To un, ubed gi nyithindo kendo umedore; ng'eny e piny kendo umedre e wiye.

Bang'e Nyasaye nolososo singruok gi Noa kod gik moko duto ma ngima. To richo ne ogoyo dhoot kendo ka Ham ne nyiso ni ok omi wuon mare luor ma ne omiyo omiye kuong'ruok mar bedo jatich ne owete.

"Bende, nikech ne ok gineno ni owinjore girit ng'eyo Nyasaye, ne oweyogi mondo gibed gi paro ma ok kare, mondo gitim gik ma ok onego gitim. joma ng'ado bura, joma ng'ur, kendo joma ng'ur; giloso yore mag timo gik maricho; Ne ane pogruok mantie e kind kinde ma ne Noa odakgo kod chal ma wan-go:

- Oganda ne gin joketho kendo wan joketho "nimar ji duto osetimo richo kendo ok giyudo duong' mar Nyasaye."
- Ne gin machiegni tho kendo wanyalo bende wacho ni "ne anyisou ni ubiro tho e richou."
- Ne onyisi Noa gima onego otim mondo ores joma kare kendo wan bende watimo kamaano.
- Nikech ka ok wayie ni Yesu en Wuod Nyasaye, to adier wabiro tho e richo magwa."
- Joma duto ma ne odak e kinde Noa ne nigi yiero ma ne gidhi timo kendo wan bende wan gi yiero.
- "Awachonu niya, sani e kinde mar ng'wono mar Nyasaye, sani e odiechieng' mar warruok."
- Penjo
- 1. Noa ne okawe kaka ng'at makare nikech ne ogero meli kendo oreso dhano.
- Adier _____ Miriambo _____
- 2. En karang'o ma ng'ato oyiego mondo oyud warruok?
- A _____ Bang' ka ng'ato osepido oat maggi mag bungu.
- B _____ Ka pek mag kinde ok gin madongo ahinya
- C _____ Onge kinde ma chal gi kinde ma kawuono.
-
- 3. Ang'o matimore ka ji ok oyie rito Nyasaye e ng'eyogi?
- A _____ Ok en kinde ma ng'ato nyalo yie gi luong mar Nyasaye.
- B _____ Seche biro miyo chunye bedo mayom kendo kelo gombo mar ng'eyo En.
- C _____ Nyasaye miyogi gik ma gidwaro.
-

- 4. Bang' lamo ma Noa ne timo ne Nyasaye, Nyasaye nosingo ni ok obi ketho kendo gik moko duto ma ngima gi pi.
- Adier _____ Miriambo _____
- 5. Joma ok oyie ni Yesu e Kristo biro tho e richogi .
- Adier _____ Miriambo _____

•

Sura mar 4

Higni bang' temo mar Adam gi Hawa kendo bedo gi yie kuom gombogi kar winjo Nyasaye, higni mia ariyo gi piero auchiel bang' pi ma nopong'o piny, kendo higni mia auchiel kapok Nyasaye omiyo Musa Chike ma ne ondiki e wi Kidi, Tera nobedo wuon Abram. Bang' bedo ng'at maduong', Nyasaye nosing'o Abram. "Ruoth Nyasaye ne osewacho ne Abram ni, 'Wek piny mari, oganda mari, kod ot mar wuon-gi, kendo idhi e piny ma abiro nyisi. Abiro miyi bedo oganda maduong' kendo abiro gwedhi; abiro miyo nyingi bedo maduong', kendo ibiro bedo gueth. Abiro gwedho jogo ma gwedhi, kendo ng'at ma kuong'i, abiro kuong'i kokalo kuom oganda duto." Nyasaye noloko nying Abram obedo Ibrahim ka ne oketo singruok mare kode. Omiyo, Ibrahim noweyo ode kendo nodhi Kanaan.

E Jo-Hibrania 11 wasomo ni, "Kuom yie, ne oloso ot mare e piny ma ne osingone kaka ng'at ma jawuoro e piny ma oko; ne odak e hema, kaka Isaka kod Jakobo, ma ne gin jo-loch mag sing'ono. Nikech ne ogeno taon ma nigi fundament, ma Nyasaye ema ne oloso kendo ma ne ogere." Owinjore obed maler ni singruok ma Nyasaye ne osingo ne Ibrahim ne en ne dhano duto kar ne oganda auchiel.

Ibrahim gi Sara, chiege, ne onge nyithindo kata obedo ni Nyasaye ne osingo ni gibiro yudo nyithindo mang'eny. Ne gibedo gi parruok ni Nyasaye biro chopo sing'o mare mar yudo wuoyi. Ka gitiyo gi paro ma dhano nigo, ne gikawo weche e lwetgi giwegi. Gima ne gitimo ka ok gin gi horuok ne okelo lweny maduong' bang'e e kind nyithind Ishmael, ma ne en nyathi mokwongo ma ne onyuol gi jatich Sara, kod nyithind Isak, ma ne en wuod Ibrahim kod Sara ma ne osingo. Nyasaye norito nyaka ne ok nyalre e ringruok ne Ibrahim gi Sara mondo giyud nyathi omiyo ka ne giyudo nyathi ne ok bi bedo gi kiawa ni ne en duoko mar sing'o mar Nyasaye kod yie ma ne gin-go.

Ibrahim nobedo wuon pinje mang'eny kendo ne ong'ere kaka wuon joma oyie, kata kamano, ne ok en ng'at ma ongee richo. Ne owuondore e kinde mokalo auchiel. Ka ne ochung'ne Nyasaye noloko chunye kendo noketo yie kod geno mare kuome. Kokalo kuom nyithind Ibrahim, Isaka, kod Jakobo, jawar ne dhi biro e piny mondo olos jogo ma ne winjo wach.

"Ka Abram ne ochopo higni piero auchiel gi aboro, Ruoth Nyasaye ne onenorene mowachone niya, 'An Nyasaye Maduong' Mogik, wuoth e nyima kendo kik ibed gi ketho. Abiro siro singruokna e kindwa gi in kendo abiro medo kwan mari ahinya.'" Mano ne otimore kapok ne ginywolo nyithindo moro amora kendo higni mia auchiel kapok omi Musa Chik. Bang' higa auchiel, Isaka ne onyuol kendo Ibrahim nogoye lier e odiechieng' mar aboro kaluwore gi singruok.

Bang'e, ka Isaka ne osedongo, Nyasaye nomiyo Ibrahim chik ni mondo ogol Isaka kaka misango mar wang'o. Mae ne en tem mar yie mar Ibrahim. Ibrahim ne oparo ni nikech Nyasaye nomiye Isaka e kinde ma ne ok nyalre e ringruok ne en gi Sara mondo giyud wuoyi to mano nyalo chiero Isaka kowuok e tho mondo ochop sing'o mare.

Ang'o ma en gima duong' ahinya e winjruok ma ne ni e kind Nyasaye gi Ibrahim? Mokwongo kendo ma duong' molojo, Nyasaye dwaro ni ng'ato obed gi yie mowinjore. Kokalo kuom yie mar Ibrahim, singruok mar Nyasaye

mar keto yo ma dhano nyalo yudogo winjuok kode ne ochako. Ne ok bi fwenyre nyaka bang' higni mang'eny ka Yesu ma ja Nazaret, kokalo kuom bedo gi yie mowinjore chuth, ne dhi chiwore owuon kaka misango mar chulo richo mag dhano. En kokalo kuom Isaka, wuod singruok, to ok Ishmael wuode maduong', ma ne dhi dhi nyimego singruokno nikech Yesu ne en anyuola mar Isaka kokalo kuom Daudi.

Ne en singruok mar Nyasaye ni kokalo kuom Ibrahim, oganda duto mag piny ne dhi yudo gueth. Kuom mano, onge yo ma dhano nyalo yudogo winjuok mare. En singruok kendo wach mar paro, yie, kod winjo Yesu Kristo, kod Oda mare mar Rieko. Ok onego obed gima kelo miwuoro ahinya ni Nyasaye gwedho joma winjo wach mowinjore kendo golo mwandu kuom joma ok winjo wach ma ng'anjo.

Penjo

1. Singo mar Nyasaye ne Ibrahim ni koth mare biro gwedho dhano duto ne omiye .

A ____ bang' chiwo Jotelo Apar.

B ____ e kinde ma ne Ibrahim chiwo Isaka kaka misango ne Nyasaye.

C ____ ka en gi wuon mare, Tera, kapok odhi e piny Kanaan.

2. Singruok mar Nyasaye gi Ibrahim ne ochung'ne gombo ma ne Ibrahim nigo mar keto geno mare kuom Nyasaye.

Adier ____ Miriambo ____

3. Nyasaye noweyo ngima mar Isaka mar ringruok nikech yie kod winjo ma Ibrahim ne nigo.

Adier ____ Miriambo ____

4. Ibrahim ne iluongo ni wuon joma oyie nikech ne ogeno Nyasaye.

Adier ____ Miriambo ____

5. Nyasaye en ng'at ma ja adier e chopo singone.

Adier ____ Miriambo ____

Sura mar 5

Nikech pek ma ne nitie e kind jokwath mag Ibrahim kod Lot ma ne en wuode, Ibrahim ne oyiene Lot mondo oyier pinyne kendo Ibrahim ne dhi kawo piny machielo. Lot noyiero kama ber ma ne ni machiegni gi taon mar Sodom.

"To Ruoth Nyasaye nowacho ni, 'Nikech ywak mar Sodom kod Gomora duong' ahinya, kendo nikech richogi duong' ahinya, abiro dhi piny sani mondo ane ka be gitimo chuth kaka ywak mar Sodom ma osechopo ira; to ka ok kamano, abiro ng'eyo'." Kapok Nyasaye ooro malaike mondo oketh Sodom, ne onyiso Ibrahim chenro mare ma ne olemo Nyasaye mondo ores Sodom nikech ji makare ma ne odak kuno. Kata kamano, ne gin mana matin ahinya. Omiyo malaike mag Nyasaye ma ne nigi kido mar dhano ne oneno e odhiambo ka gidonjo e taon mar Sodom. Ka Lot nene oneno welo mobiro, nosingo ni gidonj e ode e bwo rito mare.

Timbe ma ok beyo mag Sodom nenore maler e weche maluwogi; "Koro kapok gi nindo piny, chwo mag taon, chwo mag Sodom, jodongo kod matindo, ji duto ma ne oa kuonde duto, ne orumo ot. Ne gilungo Lot ka gipenje ni, 'Kae chwo ma ne obiro iri otieno ma kawuono? Kelgi oko mondo wang'egi gi ringruok.' Omiyo Lot nowuok oko irgi kokalo kuom dhoot, noloro dhoot bang'e, kendo nowacho niya, "Akwayo, owetena, kik utim gik maricho ma kamago! 'Ne sani, an gi nyithindo ariyo ma nyiri ma pok ong'eyo ng'ato; agoyo mos, we mondo akelgi oko iri, mondo itimnegi kaka idwaro; to kik utim gimoro ne chwogi, nikech mano e gimomiyo, gibiro e bwo tipo mar ot mara.' Ne giwacho ni, 'Chung' gi toke!' Bang'e ne giwacho ni, 'Ng'atni nobiro mondo odong' kae, kendo odhi nyime timo kaka jatend bura; koro wabiro timonegi gik maricho moloyogi.' Omiyo, ne gidhi nyime gi ng'ado bura matek kuom ng'at ma ne iluongo ni Lot kendo ne gidhi machiegni mondo giketh dhoot. To malaike ne ochiwo lwetgi kendo ne gitero Lot e ot kaachiel kodgi, kendo ne gium dhoot."

Malaike ne olero ne Lot gino mane omiyo gitimo tichgi kamano, "Ka ne odhiambo orumo, malaike ne onyiso Lot mondo odhi mapiyo, ka giwacho ni, 'Chuer, kawo chiegi kod nyithindi ariyo ma nyiri ma ni kae, mondo kik

utho e kum mar taon.''' "Dhi mapiyo, ng'ad kuno. Chieng' ne osewuok e piny ka Lot ne odonjo e Somar. Eka Ruoth Nyasaye nomiyo Sodom kod Gomora owang'o koth mar sulfur kowuok e polo.

Nyasaye nogolo Adam gi Hawa e puoth Eden nikech ne ok giwinj wach kendo ne oketho ji duto gi pi nikech timbe ma okbeyo mag dhano kod gombo marach mar chunye, kido mar dhano ma iye, mak mana Noa, joode, kod le moyier. Koro Ne oketho Sodom gi mach nikech timbe ma ok beyo ahinya. Owinjore obed maler ni ng'anjo kod timbe ma ok beyo Nyasaye ok oyienegi kendo joma timo gik ma kamago bende biro kethore mak mana ka giweyo timbegi ma ok beyo kendo giluwuo dwaro mar Nyasaye.

Penjo

1. En richo mane ma ne omiyo Nyasaye oyiero ketho Sodom?

- A ____ Goyo ich
- B ____ Lamo Jachien
- C ____ Kido mar nindruok gi chwo kata chwo

2. Lot noyiero piny ma ne ni yo wuok chieng' mar Jordan nikech .

- A ____ ne odwaro ngima mar taon ma ne Sodom kod Gomora chiwo.
- B ____ en gi Ibrahim kaka ne giwuoyo kinde ka kinde.
- C ____ pinyo ne nenore ni en piny maber molooyo.
- D ____ Muma ok owacho kamano.

3. Kik winj Nyasaye ne okelo pek .

- A ____ e puoth Eden.
- B ____ gi ji ma ne ni e kinde Noa.
- C ____ e mier mag Sodom kod Gomora.
- D ____ gik moko duto ma owach malo.

4. Ketho mar alwora ma ne oumo Sodom kod Gomora ne oketho mana chwo ma ne otemo ketho chwo [malaike] ma ne obiro limo Lot.

Adier ____ Miriambo ____

5. Ibrahim nolemo Nyasaye mondo ores mier mag Sodom kod Gomora nikech joma kare ma ne odak e miergo.

Adier ____ Miriambo ____

Sura mar 6

Nyasaye noluongo Ibrahim ka ne odak e taon mar Ur mar Jo-Kaldea mondo odhi e piny mabor. Ne onge kama ne nyalo luongo ni ot; mana singruok ni chieng' moro nyithinde ne dhi bedo gi ot. Bang' higni moko, nyithind Ibrahim ne dhi bedo misumbni e piny Misri. Nyasaye kokalo kuom Musa nogonyogi e misumbni mondo gidhi e piny ma ne giyudoe pokgi, piny ma ne Ibrahim wuothoe. Mano chalo ahinya gi kinde matin ma wabedogo kae e piny e kind timbe ma ok beyo ka wan misumbni mag richo. Nyasaye kokalo kuom Kristo biro golowa kuom dak e ngima ma winjo wach kendo ma nigi yie kowuok e misumbni mar richo nyaka e ot ma ni Polo.

Odhiambogi mar dhi e piny maborno, Misri, ne ochako gi tim mar luoro ma yawuowi mag Jakobo ne otimo ne owadgi matin, Josef, ka ne gius ne oganda mar Jo-Ishmael, ma ne gin nyithind wuode ma wuoyi ma Ibrahim ne onyuolo. Ne gius kaka jatich ma ji duto tiyogo kendo bang'e ne giwuondo Jakobo mondo oyie ni Josef nene onege gi le mar bungu. Par ni Jakobo bende ne owuondo wuon mare mondo oyud gueth. Josef nodong' motegno ne Nyasaye kendo Nyasaye notiyo kode e chenro mare mar chweyo oganda ma nigi teko kowuok kuom nyithind Ibrahim. Mano ne dhi timore bang' higni mathoth mag bedo misumbni e kind oganda ma ne lamo gik ma nochue kar lamo Nyasaye Maduong' Mogik.

Bang' higni mia ang'wen e piny Misri, Musa ne onyuol. Jonyuolne ne ok oyie gi chik ma ne oket gi Farao mar nego nyathino kendo ne gipaye. Ne gitimo gik makare kuom bedo gi gombo mar kwedo chik mar Farao kar kwedo chik mar Nyasaye. "Kuom yie, jonyuol Musa ne oumo kuom dweche adek bang' nyuolne, nikech ne gineno ni ok en nyathi ma ng'ato nyalo ng'eyo, kendo ne ok giluor chik mar ruoth." Musa ne oyudre gi nyar Farao ma ne nigi ng'uono kuome. Nyamin Musa noluongo min mare kendo "Nyar Farao nowachone ni, 'Kaw nyathini kendo imiye, kendo abiro chuli.' Omiyo, dhako noting'o nyathino kendo omiye thuolo mar ng'iyo nyathino.

"Kuom yie, Musa, ka osedongo, ne ok oyie mondo ong'ere kaka wuod nyar Farao. Ne oyiero mondo otimne marach kaachiel gi oganda Nyasaye molooyo bedo gi mor mar richo kuom thuolo matin. Ne oneno wich kuot nikech Kristo kaka gima duong' molooyo mwandu ma ne oweyo ne Misri. Misri, ne ok oluor mirima mar ruoth; Bang' puonjore e yore duto mag Jo-Misri kuom higni piero ang'wen, Nyasaye nopuonjo Musa kuom higni piero ang'wen mamoko kaka jarit le kapok oluonge mondo otel nyithind Ibrahim kowuok e bwo ng'uono mar bedo misumbni nyaka e piny ma ne osingo chon ahinya ne Ibrahim, Isaka, kod Jakobo. Omiyo Nyasaye nooro Musa kod Harun ir Farao mondo gikwaye mondo owek Jo-Israel odhi olamre. Nyasaye ne omiyo Farao kod Jo-Misri thuolo apar mar yiero winjo wach molooyo ketho. Ne nenore ni Farao ong'eyo teko mar Nyasaye to kinde ka thuolo ma ne okalo, ne yotne mondo odagi. Bang' tho mar wuode ma wuoyi, nowacho ne Jo-Israel ni gidhi. Ne gidhi, to ne oloko parone kendo noluwogi mondo odwokogi e misumbni.

En e Nam Makwar ma ne nyaka Jo-Israel oyier winjo Nyasaye kata dok e misumbni. Bende, ne en kuno ma ne oikie Farao kod jolweny mage e pi nam. Oganda manyien, ma ne ogol oko mar ng'anjo, ne owuok e bath nam machielo. Ne ok gidonjo e piny Kanaan mapiyo nikech yie margi ne tin. Ne ok gidew ripot mar Joshua kod Kaleb ma ne ogeno Nyasaye. Ne okawo higni piero ang'wen kapok gibedo moikore mar winjo kendo dwaro pinygi ma ne osingo. Kata obedo ni pinyini ne omigi kuom ng'uono mar Nyasaye ne nyaka giked gi wasiki mag Nyasaye mondo gibed e iye.

Kuom mano, ne giwuotho e gwenge ma onge singo, machiegni gi pinygi ma ne osingo, kuom higni piero ang'wen, ma ne ok gidonjo e piny ma ne osingo. Ne ok en nyaka bang' ka chwo duto ma ne okadho higni piero ariyo osetho (mak mana Joshua kod Kaleb) ma ne gibiro yienegi donjo e piny ma ne osingo. Musa ne otamre, gi Nyasaye mondo kik otergi e piny Kanaan. Mopogore, ne en Josua, ma ne en jakony Musa ma ne nigi yie. Bang' ka ne giketo yie kuom Nyasaye kendo winjo wachne, ne oyienegi donjo e Pinygi ma ne osingo. Mano bende chalo gi wuok marwa kuom richo. E musalaba mar Kristo, nyaka watim yiero kendo waik ruodhwa ma nigi richo e pi mar batiso mondo wachung' kaka chuech manyien. Paulo nowacho ni Jo-Rumi auchiel bende ok ung'eyo ni wan duto ma ne wabatisi e Kristo Yesu, ne wabatisi e thone? Omiyo, ne oyike kanyachiel kode kuom batiso e tho mondo, kaka Kristo nochier kuom joma otho kuom duong' mar Wuonwa, wan bende wabed gi ngima manyien. Ka wasebedo kanyakla kode kaka e thone, to adier ni wabiro bedo kanyakla kode bende e chier mare. Nikech wang'eyo ni kitwa machon ne ogoye e wi yath kaachiel gi Kristo mondo ringruok mar richo ogol oko, mondo kik wabed misumbni mag richo kendo nikech ng'ato ang'ata mosetho osegony kuom richo."

Wan bende nyaka wabed gi yie ma winjo wach kendo wabed gi winjruok gi Nyasaye mondo wadonj e pinywa ma ne osingo, ma en polo.

Penjo

1. Musa ne onyuol kaka jatich to ne odoko wuod Farao, ma ne en jatend piny Misri duto.

Adier _____ Miriambo _____

2. Musa noyiero mondo kik odhi nyime bedo wuod Farao .

A _____ nikech Farao ne ohero nyithinde mamoko

B _____ nikech Farao ne otimo marach ne jood Musa ma ne onyuolee.

C _____ kuom yie ma ne en-go kuom Nyasaye Nyasaye.

3. Kaka Nyasaye nomiyo piny Kanaan jo Misri ma ne en misumbni machon, ne ok ochuno ni gitim gimoro mondo giyud pinygi ma ne osingo.

Adier _____ Miriambo _____

4. Ji ma gin misumbni mag richo e kindegi ok ochuno ni gitim gimoro mondo giyud pok mar Polo, piny ma ne osingo mar roho.

Adier _____ Miriambo _____

5. Nyasaye nopusonjo Musa higni 40 e piny Misri kendo higni 40 kaka jakwath kapok okete mondo otelne Nyithind Israel oko mar misumbni ma Misri.

Adier _____ Miriambo _____

Sura mar 7

Ka ne gin e yo mar dhi e piny ma ne osingo, Nyasaye notimo hono mang'eny mag gueth kuom Jo-Israel, kendo hono ma ne ochung'negi ne en tero milioni mang'eny mag misumbni nyaka e piny ma ne osingo ne Ibrahim higni mokalo.

Bang' dweche adek bang' wuok Misri kendo bang' higni madirom mia ang'wen bang' singo ma ne Nyasaye osingo ne Ibrahim, ne giloso kambi e Sinai. Kae Nyasaye ne onenore, kendo ne omiyo Musa chike mage.

"Ruoth Nyasaye nowacho ne Musa niya, 'Bi ira e got kendo ibed kae, kendo abiro miyi kidi madongo ma nigi chik kod chike ma andiko mondo gipuongji'." Waluongogi ni Chike Apar ma ondiki e yo machuok piny kae:

- "Ok ibi bedo gi nyiseche mamoko kapok an."
- "Kik ilos ne in iwuon tipo ma onge tipo."
- "Kik iti gi nying Ruoth Nyasaye Nyasaye mari kaka gima onge tich, ."
- "Par odiechieng' Sabato kuom rito obed maler."
- "Mi wuon gi min luor."
- "Kik onego ng'ato."
- "Kik itim akwede."
- "Ok ibi kwalo."
- "Kik imi ng'ato neno mar miriambo kuom joweteni."
- "Kik igombo gimoro amora ma en mar joweteni."

Somgi kendo kendo ing'e ni gin chike, chike, chike, gik ma onego itim, kod gik ma ok onego itim. Be ne iyudo wach moro amora ma nyiso ni ng'ato oweyo ne ng'ato richo kata ni en gi yie? Ooyo! Be ne ing'eyo ni achiel kata ariyo kende ema ne wuoyo kuom chuny, paro kata kaka owinjo e chuny ng'ato? Ooyo! Singruokni ne olosi mondo okelnwa ir Kristo, kendo kaka ondik e Jo-Hibrania, oting'o singruok manyien, singruok ma weyo ne ji richo. "Ka dine onge gima ne otimo marach e winjuok mokwongono, dine ok odwarre mar singruok machielo. To Nyasaye ne oyudo ketho kuom oganda, kendo nowacho ni: 'Saa biro, Ruoth Nyasaye wacho ni abiro timo singruok manyien gi ot mar Israel kod gi ot mar Juda. <2Zepa> siko motegno e singruokna, kendo ne awayogi, Ruoth Nyasaye owacho."

"Ma e singruok ma abiro timo gi ot mar Israel bang' kindeno, Ruoth Nyasaye owacho. Abiro keto chike maga e pachgi kendo andikogi e chunygi. Abiro bedo Nyasayegi, kendo gibiro bedo ogandana. richogi kendo ok gibi paro richo maggi kendo.

“Ka oluongo singruokni ni ‘manyien,’ osemiyo singruok mokwongo obedo ma ok ti; kendo gik ma ok ti kendo ma oseti biro lal mapiyo.”

Ka Yesu nobiro, olando wach mar loko chuny, wach mar ng’uono mar Nyasaye kod yie, hera, kod winjuok. Tichne ne en “timo dwaro mar ng’at mane oora kendo chopo giko mar tichne.” Ne oyawo yo mar weche mag richo kuom chiwo ngimane gi chuny mare kaka chiwo mar ng’uono kuom richo WA, ne ji duto ma oyie kuome kendo ma “ne winjo gi chunyi duto kit puonj ma ne omiye.”

"Kapok yie ni obiro, chik ne omakowa, ne otwewa nyaka yie onyisre. Omiyo, chik ne oketi mondo oterwa ir Kristo mondo wabed jo adier kuom yie. Koro ka yie obiro, ok wan kendo e bwo rito mar chik."

"To un, ka ne utho e richou kod bedo ma ok ogol lier e ringruoku, Nyasaye osemiyou ngima kanyachiel kode, bang' weyonu richo duto, kendo oserucho ndiko ma ne ondik gi lwedo ma ne ochung'nwa, ma ne opogore gi wan. Kendo osegoye oko mar yo, bang' goye e wi yath."

Hera kod ng’uono mar Nyasaye ne omiyo misango mar remo malong’o e Wuode. Tho mar Kristo noketo “singruok manyien”, ma ne omiyo ji duto ma winjo luong mar loko chunyi kendo winjo wach biro bedo thuolo mar weche mag richo kendo bedo thuolo kuom richo.

Omiyo "Wuo kendo utim kaka jogo ma dhi ng'adne bura gi chik ma miyo thuolo, nikech bura maonge ng'uono ibiro nyis ng'ato ang'ata ma pok obedo gi ng'uono. Ng'uono loyo bura"!

Penjo

1. Nyasaye noluongo Musa e got mondo omiye Chike Apar mag .

A ___ Jo-Jentail kod Jo-Israel [Jo-Yahudi].

B ___ Nyithind Israel nyaka chieng’.

C ___ Jo-Israel nyaka chop kama ne oket singruok machielo kendo maber molojo.

2. Chike Apar, ma en Chik, ne en japuonj kata jarit .

mondo okel dhano e yie.

Adier _____ Miriambo _____

3. Moko kuom Chike Apar ne inyalo rit oko kata obedo ni ne ok rit e iye e paro kod chuny.

Adier _____ Miriambo _____

4. Chik mar Musa ne chiwo warruok, ma en weche mag richo.

Adier _____ Miriambo _____

5. Nyasaye nogolo Chik mar Musa, “ndiko mar lwedo mar gik ma dwarore”, kuom goye e wi yath kuom tho mar Kristo.

Adier _____ Miriambo _____

Sura mar 8

Bang’ gologi e misumbni mag piny Misri kendo yudo piny ma ne opong’ gi chak kod njugu, Israel ne locho gi jodongo ma Nyasaye noyiero. To Jo-Israel ne dwaro bedo kaka pinje duto ma ne ni machiegni kodgi. Ne gidagi Nyasaye kendo ne gidwaro ruoth. Omiyo, Nyasaye nomiyogi ruoth - Saul. Ne otelo kaluwore gi gima oganda dwaro - locho kaluwore gi paro kar bedo kaka jatich ma winjo wach Nyasaye. Kuom mano, Samuel, kaluwore gi chik mar Nyasaye, nowiro Daudi kaka ruoth, ng’at ma ne dhi winjo wachne. Kinde mang’eny, Daudi ne nyaka ring Saul nikech Saul ne luwo bang’e kaka ng’at ma ng’iyo gik moko kaka ng’at ma ng’iyo gik moko ma ne dwaro nego. Kata kamano, kata obedo ni mano otimore, Daudi nodagi timo gimoro amora “e wi jal ma Nyasaye owier”.

Bang' tho mar Saul, Daudi nobedo ruoth. Nyasaye nowacho kuom Daudi niya: "Bang' golo Saul, noketo Daudi obed ruothgi. Ne omiyo neno kuome niya: 'Ayudo Daudi wuod Jese ng'at ma chunya dwaro; obiro timo gik moko duto ma adwaro ni otim.' Kuom nyithind ng'atni, Nyasaye osekelo ne Israel Jawar Yesu, kaka nosingo."

E kinde moro, jolweny mag Daudi ne ni e kind dhok mag ng'at moro ma ne nigi mwandu mang'eny ahinya kendo ka ne gin kuno ne gitimone gi luor ka girito, ne ok gitimo jokwath mage marach kata kawo gimoro amora ma ne en-go. Bang'e Daudi ne ni machiegni, jolwenyne ne nigi kech kendo ne gidwaro chiemo omiyo Daudi nokwayo kony, to Nabal, ma ne en ng'at ma ng'ur ma ne ong'ere ni en ng'at ma ng'ur, nodagi kwayo mar Daudi e yo mager kendo ma ok nyiso luor. Daudi ne obedo gi mirima ahinya, kendo ne en gi gombo mar nego, kata kamano, noloko chunye, kendo noweyo Nyasaye mondo otim bura mare.

To ok ni gik moko duto ne gin mag Nyasaye e ngima Daudi. Kar dhi e lweny gi jolweny mage, nodong' e ot. Kuno ne oneno dhako moro ma jaber, kendo ne ogombo dhako ma kamano, kendo nooro ng'ato mondo odhi otim akwede. Ka ne opujore ni ne en gi ich; Daudi nomiyo chik ni oneg chwore mondo oumo richo mare. Rach? Ee! Be nyalo moro Nyasaye? Ooyo! Daudi ne dwaro yudo mor mar ringruok kendo noyie gi temno. Ne owinjo masira mang'eny nikech richono. To ka ne Natan, jaote ma ne oa kuom Nyasaye, ochung'ne, noyie gi richo mare, noloko chunye, kendo nokwayo mondo owene richone. Kata obedo ni ne owene richo, pod ne oyudo pek nikech timbene mag richo.

Onge kiawa ni kaka chunye chalo, ng'ur mare kod gombo mare mar weche mag weche mondo obed gi winjuok gi Nyasaye e momiyo Nyasaye ne dhi wacho ni "Ayudo Daudi wuod Jese, ng'at ma chal gi chunya, ma biro timo dwaro mara duto." Mae e chal mar ji duto e kindegi. Wan duto wasetimo richo, dwarore ni wabed gi paro mowinjore kuom richo ma watimo, kendo dwarore ni wabed gi winjuok maber gi Nyasaye.

Nyasaye nosingo Daudi ni achiel kuom nyithinde ne dhi bedo e kom mar loch mare nyaka chieng', ka owuoyo kuom Yesu, Kristo, ma pinyruodhe ok bi bedo gi giko.

Penjo

1. Daudi nodagi timo ne Saul, Ruoth mar Israel marach, nikech Nyasaye ne okete kaka ruoth kendo timone marach ok bi bedo miyo Nyasaye luor.

Adier _____ Miriambo _____

2. Ng'at ma luwo chunye Nyasaye owuon tiende en .

Ng'at ma _____ ma puonjo Nyasaye chike kod chike.

B _____ ng'at ma nigi teko mar telo ne oganda Nyasaye.

C _____ ng'at ma dwaro timo gima kare kendo dwaro loso timbe mag richo ma nyalo bedo ni notimo.

3. Daudi en ranyisi ne wan nikech ne .

_____ ne en Ruoth ma nigi teko.

B _____ ne ok otimo richo omiyo Yesu ma ne onge richo ne nyalo bedo Wuod Daudi.

C _____ ne oloko chunye mapiyo kendo okwayo Nyasaye mondo onyise ng'uono bang' ng'eyo richo mage.

4. Nyasaye ne mor kinde duto gi gik ma Daudi ne timo.

Adier _____ Miriambo _____

5. Yesu, ma en anyuola mar Daudi, nomiyo ngimane kaka chiwo mar ng'uono mondo owene richo .

Adier _____ Miriambo _____

Sura mar 9

E kinde loch mar ruodhi, Nyasaye ne ooro wachne kokalo kuom chwo ma waluongo ni jonabi. Jonabi duto ne otero wach Nyasaye ne Nyithind Israel to ok gin duto ma ne otero wach ma ne okor kuom Mesia mabiro. E higinia mokalo mia achiel kendo gi jonabi mang'eny mopogore opogore, ondik weche mokalo piero abich, ma duto ne ochopo kare kuom Yesu. Weche moko matindo ma ne ondiki piny kae bang'e gichopo e Singruok Manyien.

Wach Malaki 3:1. "Riekruok! Aoro jaote mara, kendo obiro loso yo e nyima. Eka apoya nono Ruoth Nyasaye ma udwaro biro biro e Hekalu mare. En jaote mar singruok ma udwaro. Riekruok! Obiro!" Ruoth Nyasaye mar Jolweny mag Polo owacho.

Chopo - Matayo 2:2. Bang' ka Yesu osenyuol e Betlehem ma piny Judea e kinde Ruoth Herode, joma riek ma ne oa Wuokchieng' nobiro e Yerusalem kendo ne gipenjo ni, "Ruoth ma ne onyuol mar Jo-Yahudi ni kanye?"

Oboke Chakruok 49:10. Oboke mar loch ok bi wuok kuom Juda, kendo oboke mar ruoth ok bi wuok e kind tiende, nyaka chop osuru obiro ire; kendo oganda biro bedo gi winjo mare.

Chopo - Luka 3:23- 38. Kido mar anyuola mar Yesu en luwo anyuola mare kokalo kuom Daudi nyaka nyaka Adam.

Wach ma Yeremia 23:5 . "Ne, ndalo biro, Ruoth Nyasaye owacho, ma abiro loso ne Daudi ng'at makare, kendo obiro locho kaka ruoth, kendo obiro timo gik moko gi riek, kendo obiro timo bura makare kod tim makare e piny."

Chopo - Matayo 1:1. Mae en ndiko mar ngima Yesu Masiya, wuod Daudi, wuod Ibrahim.

Wach Isaya 7:13-4. Ne owacho kama: "Winj, un jood Daudi! Be en gima tin ahinya mondo uol dhano, mondo uol Nyasayena bende? Omiyo, Ruoth Nyasaye owuon biro miyou ranyisi.

<Zepa> Chopo - Matayo 1:18. Koro nyuol mar Yesu Masia notimore e yo ma kamano. Ka min mare Maria ne otimo kenya gi Josef, kapok gidak kanyachiel, ne oyudre ni en gi ich kuom Roho Maler.

Wach Mika 5:2. To in, in Betlehem Efrata, in matin ahinya mondo ibed e kind dho ut mag Juda, kuomi ibiro wuok ng'at ma biro bedo jatend Israel, ma wuok mare chalo chon, chakre kinde machon.

Chopo - Matayo 1:1. Mae en ndiko mar ngima Yesu Masia, wuod Daudi, [Betlehem] wuod Ibrahim.

Wach Zekaria 9:9. In nyar Saion, mor ahinya! In nyar Yerusalem, goyo koko matek! Ne, ruoth mari biro iri; En ng'at makare kendo ma nigi warruok, en ng'at ma ng'won kendo ma oriye ewi kana, nyathi kana, nyathi kana.

<Zepa> Chopo - Matayo 21:6-7. To jopuonjrene nodhi, kendo ne gitimo kaka Yesu ne owachonegi, kendo ne gikelo punda kod nyathi kana, kendo giketo lewnigi kuomgi, kendo Yesu nobetgi.

Wach Isaya 53:5. To ne owang'e nikech ketho magwa, ne otur nikech richo magwa; kum mar kuwe marwa ne ni e wiye; kendo kuom ret mage, wachang' .

<Zepa> Chopo - Matayo 27:26. To Pilato noweyo negi Baraba; to Yesu ne ogoye kendo omiye mondo ogoye e musalaba.

Wach Isaya 53:7. Ne otimne marach, kendo ne otimne masira, kata kamano ne ok oyawo dhoge; kaka nyarombo ma itero mondo onege, kendo kaka rombe ma ok oling' e nyim jogo ma ng'adone yier, e kaka ne ok oyawo dhoge.

<2Zepa> Chopo - Matayo 27:12-14. E seche ma jodolo madongo kod jodongo ne ng'adone bura, ne ok odwoko wach moro amora. To Pilato nopenje ni, "Be ok iwinj weche mang'eny ma gidonjoni?" To Yesu ne ok odwoko kata matin, omiyo gavana ne obedo gi bwok ahinya.

Wach Isaya 53:9. Ne giloso liel mare kanyakla gi joma richo kod jalony e tho mare, kata obedo ni ne ok otimo gimoro marach, kendo ne onge rieke e dhoge.

<2Zepa> Chopo - Matayo 27:57-59. Bang'e odhiambono, ng'at moro ma nigi mwandu nobiro kowuok Arimatia. Nyinge ne en Josef, kendo ne osebedo japuonjre mar Yesu. Ne odhi ir Pilato kendo okwaye mondo omiye ringre Yesu, kendo ne ogolo chik ni mondo otimne ringre Yesu. Koro. Josef noting'o ringre ng'atno kendo olume gi nanga maler mar lien. Bang'e, nokete e liel mare manyien ma ne oumo e kidi. Bang' ng'ado kidi maduong' e dhoot mar bur, nowuok.

Ne en Kristo, ma onge richo, ma ne winjo Nyasaye chuth, ma ne ochiwo ngimane gi chunye duto kaka misango mar ng'uono kuomwa, e yo ma kamano ne ochopo singruok ma ne Nyasaye osingo ne Daudi kod Ibrahim.

Odiechieng'ni dhano ni e bwo twech mar richo .. Wagony kuom twech mar richo kuom remb Kristo. Odwaro ni wadhi nyime gi winjo kod bedo jo adier mondo wachop e Polo, pinywa ma ne osingo, ka kinde duto wakedo gi wasiki mag Nyasaye.

Penjo

1. Nyasaye ne wuoyo achiel kachiel gi Adam, Noa, Ibrahim, kod Daudi.
Adier _____ Miriambo _____
2. Onge weche ma ne okor ma wuoyo kuom jawar .
Adier _____ Miriambo _____
3. Isaya ne en jaote achiel kende ma ne owacho wach mar Mesia.
Adier _____ Miriambo _____
4. Ne nitie weche mokalo 50 ma ne ondiki gi jonabi mang'eny ma duto ne ochopo kare kuom Yesu ma ja Nazaret, Kristo .
Adier _____ Miriambo _____
5. Nyasaye nooro wachne kokalo kuom ruodhi mag Israel ne jonabi mage.
Adier _____ Miriambo _____